حدیث «النفس» جناب کمیل بن زیاد

فقط من به روایت دیگری که در تفسیر کنز الدقائق آمده است اشاره می کنم. در نرم‌افزارها هست، جدیداً هم چاپ شده است. تفسیر خوبی است. برای الشیخ محمد بن محمد رضا القمی المشهدی است. در جلد هفتم صفحه ۱۲۶ ایشان روایتی را راجع به بحث ما می‌آورد. من فقط به دو کلمه آن اشاره می‌کنم تا خودتان بعداً مراجعه کنید.

> و روی عن کمیل بن زیاد أنّه قال: سألت مولانا أمیر المؤمنین،علیاً-علیه السّلام-فقلت:ای أمیر المؤمنین،أرید أن تعرّفنی نفسی. قال:ای کمیل،و أیّ الأنفس تری أن أعرّفک؟ قلت:ای مولای،هل هی إلاّ نفس واحدة؟ قال:ای کمیل،إنّما هی أربعة:النّامیة النّباتیّة،و الحسّیّة الحیوانیّة،و النّاطقة القدسیّة،و الکلّیّة الإلهیّة. و لکلّ واحدة من هذه خمس قوی و خاصّیّتان: فالنّامیّة النّباتیّة لها خمس قوی:ماسکة،و جاذبة،و هاضمة،و دافعة،و مربیّة. و لها خاصیّتان:الزّیادة و النّقصان.و انبعاثها من الکبد. و الحسّیّة الحیوانیّة لها خمس قوی:سمع،و بصر،و شمّ،و ذوق،و لمس.و لها خاصّیّتان:الرّضا و الغضب.و انبعاثها من القلب. و النّاطقة القدسیّة لها خمس قوی:فکر،و ذکر،و علم،و حلم،و نباهة.و لیس لها انبعاث،و هی أشبه الأشیاء بالنّفوس الملکیّة.و لها خاصّیّتان:النّزاهة و الحکمة. و الکلّیّة الإلهیة لها خمس قوی:بقاء فی فناء،و نعیم فی شقاء،و عزّ فی ذلّ،و فقر فی غناء،و صبر فی بلاء.و لها خاصّیّتان:الرّضا و التّسلیم.و هذه هی الّتی مبدؤها من اللّه و إلیه تعود،قال اللّه: وَ نَفَخْتُ فیهِ مِنْ رُوحی .و قال-تعالی-: یا أَیَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ، ارْجِعی إِلی رَبِّکِ راضِیَةً مَرْضِیَّةً .و العقل وسط الکل[1]

«و روی عن کمیل بن زیاد أنّه قال: سألت مولانا أمیر المؤمنین،علیاً-علیه السّلام-فقلت:ای أمیر المؤمنین،أرید أن تعرّفنی نفسی»؛ می‌خواهم به من معرفت نفس بدهید.

«قال: ای کمیل، و أیّ‌الأنفس تری أن أعرّفک؟»؛ این‌که می‌گویی «عرّفنی نفسی»، کدام نفس را می‌گویی؟

«قلت:ای مولای، هل هی إلاّ نفس واحدة؟»؛ نفس که یکی است. من یک نفر هستم. چند تا که نیستم.

«قال:ای کمیل،إنّما هی أربعة»؛ چهار نفس است. برای کمیل. روایت را ان شاء الله خودتان مراجعه کنید. این روایت را مرحوم مجلسی هم آورده‌اند اما به‌خاطر مضمونش آن را قبول ندارند. ایشان [2] در تفسیر آورده‌اند و حرفی ندارند. در اینجا نقل کرده‌اند. منظور من این است که حضرت

می‌فرمایند: «الأمیه النّباتیّه ... انبعاثها من الکبد»

---

[1] تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب ج۷ ص۱۲۶

[2] صاحب تفسیر کنز الدقائق

بازبینی #3
ایجاد شده 17 ژوئیه 2024 10:40:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 17 ژوئیه 2024 12:12:15 توسط ... .